

На 2-й Всесвітній конференції щодо сумлінності в дослідженнях було прийнято Сінгапурську заяву про сумлінність у дослідженнях, в якій сформульовані принципи і види відповідальності. Основними принципами академічної доброчесності є чесність у всіх аспектах досліджень, підзвітність при проведенні досліджень, професійна ввічливість і справедливість у роботі з іншими, якісне управління дослідженням.

Принципи наукової сумлінності зобов'язує кожного вченого дотримуватись встановлених вимог та обмежень щодо достовірності своїх досліджень, правил цитування, методів дослідження, публічного спілкування, рецензування наукових робіт тощо. Варто враховувати етичні правила і норми конфіденційності, прийняті в різних культурах, специфічні етичні норми інтернет-простору. Проте слід зазначити, що першочерговою основою дотримання цих принципів є добра воля дослідника, що безпосередньо залежить від його моральних установок.

У світовій практиці основними напрямками діяльності щодо забезпечення сумлінного проведення досліджень та дотримання етичних принципів академічної доброчесності є розслідування випадків недобросовісного проведення досліджень; захист інформаторів (whistleblowers), які повідомляють про недобросовісні дослідження; створення навчальних програм з відповідального проведення досліджень; проведення тренінгів.

Етичні норми можуть бути зведені до таких основних категорій: чесність і сумлінність при проведенні досліджень; визнання інтелектуального внеску інших вчених; взаємовідносини з громадськістю; моральні цінності, які затверджуються або спростовуються науковим дослідженням. Саме від цінностей та моральних установок вченого залежить етичний вибір та доброчесність результатів дослідження.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про освіту»: офіц. текст: станом на 09.08.2019 р. № 38-39. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
2. Аскарова А. Е. Этика в публикациях. *Вестник Казахского Национального медицинского университета*. 2015. № 3. С. 375-378.
3. Єгорченко І. Академічна доброчесність: стандарти світової спільноти чи імітація? / Освітня політика. Портал громадських експертів. URL: <http://education-ua.org/ua/articles/1261>.

О. В. Шраменко

ФОРМУВАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У СТУДЕНТІВ

Академічна доброчесність відіграє провідну роль у наданні якісної освіти, а також у формуванні висококультурного майбутнього суспільства.

З розвитком науково-технічного прогресу та наявністю відкритого доступу до інтернет-ресурсів у сучасній молоді масштаби плагіату серед учнів, а в подальшому і студентів набули катастрофічного характеру та іменуються не інакше як «кризою академічної доброчесності». Негативний бік копіювання чужих напрацювань та думок полягає не тільки в порушенні авторського права. Внаслідок цього серйозною проблемою серед студентів стає відсутність вмінь та навичок самостійної роботи з літературою, її аналізу і систематизації, а також формування на базі цього власної думки. У зв'язку з цим розвиток академічної етики стає питанням національного характеру.

Міністерством освіти і науки України були розроблені рекомендації щодо академічної доброчесності, з якими були ознайомлені ЗВО. Серед них основними є:

- формування у студентів навичок академічного письма;
- створення атмосфери академічної доброчесності у закладі вищої освіти;
- введення відповідальності за порушення академічної доброчесності;
- прийняття ЗВО власних кодексів етики;
- посилення вимог до письмових робіт та їх захисту.

Однак виконання цих рекомендацій може бути дієвим лише за умов зацікавленості у якісній освіті з боку самих студентів. Адже основною причиною низької академічної доброчесності відповідно до проведених вченими досліджень є мотивація навчання у ЗВО. Ці дослідження показали, що тільки 33 % студентів мають на меті отримання професійних знань.

Така статистика обумовлена слабкою зацікавленістю в успіху, орієнтацією на оцінку, а не на навчання, невмінням ставити цілі, долати труднощі, а також негативним ставленням до освітніх закладів та викладачів.

У зв'язку з цим базою для формування академічної доброчесності серед студентів має стати насамперед розвиток рівня їх власної культури, розуміння необхідності отримання ними професійних знань.

Список використаних джерел

1. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/recomendatsii.pdf>.

2. Кислова О. Н., Кузина И. И. Академическая порядочность современных украинских студентов в контексте становления академической культуры: Научный результат. URL: <http://research-result.ru/journal/article/881/>.